

Eerste indrukken broedvogels 1994

In het weekend van 5/6 november waren de DC'en de klos. Het was tijd voor de najaarsvergadering van staf en DC'en, bedoeld om het voorbije broedseizoen te bespreken en het veldwerk voor komend jaar te plannen. Nuttig, maar binnenzitten dus, en dat in het najaar! Tandenknarsend vernamen de zuidoostelijke DC'en dat er goede trek van Kraanvogels over hun regionen geweest was. Gelukkig stond de locatie, bij de Brouwersdam, garant voor leuk gevogel tussen de bedrijven door en kon het vergaderen worden afgesloten met een dagje vogels kijken in Zeeland (hehe, eindelijk Dwerggans...). Bovendien was het de gelegenheid bij uitstek om de eerste resultaten van het veldseizoen 1994 uit te wisselen.

Bij de Aalscholver zijn spectaculaire ontwikkelingen te melden. In vergelijking met voorgaande jaar kelderde de Nederlandse populatie met zo'n 6000 paren! Dit komt vrijwel geheel op conto van de sterke afname in de Oostvaardersplassen en Lepelaarsplassen, waar de aantallen bijna gehalveerd zijn. In de overige Nederlandse kolonies waren de veranderingen doorgaans niet zo opzienbarend. Op vier plaatsen (inclusief Vlieland) werden voor het eerst broedende Aalscholvers aangetroffen, echter in kleine aantallen (<15 paren per kolonie). In totaal zijn er volgens de voorlopige berichten ruim 14.200 paren geteld (tabel 1).

Tabel 1. Aalscholvers: aantallen paren en kolonies

gebied	aantal paren	aantal kolonies
Flevoland	7000	2
Noord-Holland	2346	3
Delta	1794	3
Overijssel	1161	4
Friesland	925	3
Biesbosch	337	2
Gelderland	259	4
Groningen	205	2
Zuid-Holland	180	3
Utrecht	11	1
Vlieland	5	1

Let op Ooievaars. Het lijkt erop dat het ooievaarsproject van Vogelbescherming vruchten afwerpt, en dat vrijvliegende paren zich in toeneemende mate vestigen buiten de ooievaarsdorpen. Een deel van de vrijvliegende vogels heeft nog een binding met de bakermat, een deel (jonge vogels) niet. Het parool luidt: alle broedpogingen van vrijvliegende paren doorgeven. Tot nu toe werden meer dan 70 dit jaar gemeld! Voor een artikel over de situatie in ZW-Drenthe leze men de publicatie van Michel Klemann in Drentse Vogels (6: 1-5).

Twee van de zeldzaamste Nederlandse broedvogels weigeren hardnekkig om nu al uit te sterven, al staat hun aantal al jarenlang bedenkelijk in het rood. Van het Woudaapje werden voorlopig 4-5 territoria bekend terwijl van het Korhoen 35 baltende hanen zijn opgetekend (tabel 2).

Tabel 2. Overzicht Korhoen 1992-1994

Aantal hanen	1992	1993	1994
Sallandse Heuvelrug	25	28	29
omg. Ruurlo	-	1	-
Loonse/Drunense Duinen	2	2	1
Rechte Heide	4	3	2
Oirschotse Heide	4	3	2
Cartierheide	1	1	1
Totaal	36	38	35

Lage aantallen, maar in vergelijking met vorig jaar geen dramatische verslechtering. Dit laatste geldt wel voor de Ortoolaan. Hoewel in de kranten gemeld werd dat deze gors nu uitgestorven was, werd in de Achterhoek nog een (mislukt) broedgeval geconstateerd. Desondanks lijkt het doek wel gevallen voor deze aansprekende zangvogel. Grondig onderzoek op de tot voor kort bezette broedplaatsen in Noord-Limburg leverde helaas geen enkel territorium meer op.

De Krooneend in de lift? Je zou het zeggen: er werden tenminste 22 paren geteld in het Vechtplassen-gebied en 5-7 elders. Een paar jaar geleden leek uitsterven een kwestie van tijd. Brilduikers werden alleen gemeld uit de Gelderse Poort en de IJssel bij Deventer. Uit de regio NW-Veluwe/westelijk Overijssel, voorheen altijd goed voor enkele gevallen, kwamen tot nu toe nog geen meldingen.

Achter de Nachtzwaluwen aangaan was in 1994 geen straf: vrijwel elke juli-avond was geschikt om te tellen. Op de goed onderzochte delen van de ZW-, ZO-, Centrale en

Noord-Veluwe werden er ruim 250 geteld, vergeleken met voorgaande jaren een goede stand. Op de Hamert, de Meinweg en het zuidoosten van de Kempen ging het om bijna 60 paren. Elders werden ze o.a. gemeld uit de omgeving van Schoorl (2 paren), het Bargerveen (9), het Rijk van Nijmegen (5) en Twente (2).

Van de Grote Karekiet werden ruim 300 territoria doorgegeven, driekwart of meer van de Nederlandse populatie. NW-Overijssel, waar meer dan de helft zit, werd uitgekamd door Frank de Roder en medewerkers; de stand (c. 170 territoria) was hier stabiel. Dit was ook het geval bij Reeuwijk, maar in de Rijnstrangen gaat het slecht: er konden maar 22 territoria worden ingetekend (50 in 1990). Ook in het Vechtplassengebied werd opnieuw veel aandacht aan deze rietbewoner geschonken; het leverde bijna 50 territoria op.

De Grauwe Klauwier is in het Bargerveen nog steeds niet uit zijn voegen gebarkt: liefst 126 paren werden gekarteerd...Ook elders in Drenthe werden nogal wat paren gevonden (tenminste 17). De Veluwe was dit jaar goed voor zeker 18 paren, terwijl ook Flevoland (2), de Achterhoek (3) en Noord-Limburg (2) Grauwe Klauwieren opleverden. Van de Waddeneilanden ontbreken momenteel nog gegevens; uit de Hollandse duinen is nog geen enkel duidelijk broedpaar opgeborrelt.

Afgaande op de aantallen Europese Kanaries in de Achterhoek (29 paren in Aalten en Winterswijk) en het voorkomen in Twente (tenminste 4) en Zwolle (4) zou het wel eens een goed jaar voor deze soort geweest kunnen zijn. De gegevens van het Nederlandse epicentrum van de Eurokanarie, Zuid-Limburg, ontbreken echter nog. Wel stond deze regio, net als voorgaande jaren, garant voor een aantal specialiteiten, waaronder Slechtvalk (mislukt broedgeval), Waterspreeuw (mislukt broedgeval op Nederlandse bodem, geslaagd geval net over de Belgische grens) en Taigaboombkruiper (c. 20 paren). Een Orpheusspotvogel hier is mogelijk de voorbode van een opmars. Slechts 30 km bezuiden Luik komen tientallen territoria voor, en de soort blijft in België naar het noorden opdringen. Met dank aan DC'en en tellers.

Fred Hustings & Arend van Dijk